

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається питання підготовки кадрового потенціалу спеціалістів із дистанційного навчання для системи післядипломної педагогічної освіти України.

Ключові слова: дистанційне навчання, підвищення кваліфікації, тьютор.

В статье рассматривается вопрос подготовки кадрового потенциала специалистов по дистанционному обучению для системы последипломного педагогического образования Украины.

Ключевые слова: дистанционное обучение, повышение квалификации, тьютор.

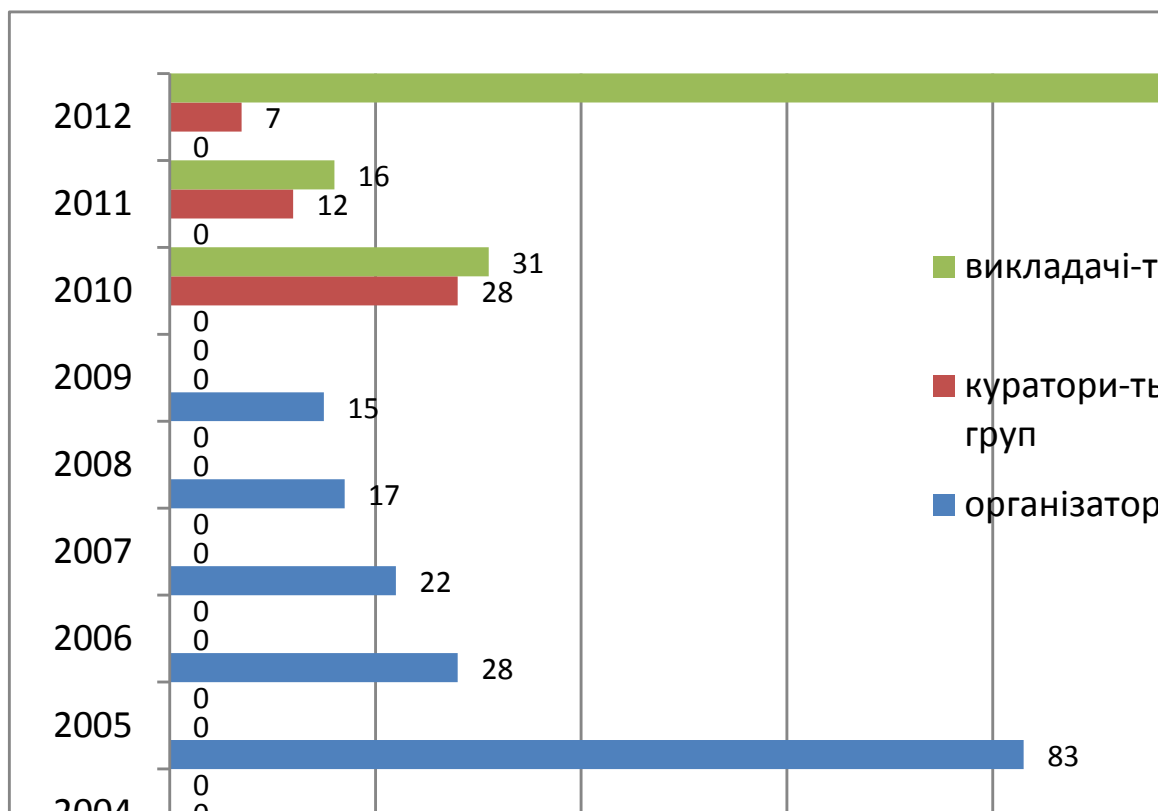
The article is devoted to training of experts on distance education in the System of postgraduate pedagogical education in Ukraine.

Key words: distance education, training, tutor.

Актуальність. В умовах швидкого розвитку та запровадження в навчальний процес у вищих навчальних закладах (ВНЗ) різних рівнів технологій дистанційного навчання (ДН) підготовка фахівців у цій галузі є одним із головних аспектів якісної реалізації дистанційного навчання. У системі післядипломної педагогічної освіти (ППО) вона здійснюється на базі Університету менеджменту освіти і має на меті на високому науково-методичному рівні підготувати педагогічних та науково-педагогічних працівників – фахівців із ДН для вищих навчальних закладів різних рівнів.

Мета статті – проаналізувати рівень кадрового забезпечення ДН та організацію підготовки кваліфікованих спеціалістів із проблем дистанційного навчання у системі ППО на базі Університету менеджменту освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. На початковому етапі запровадження технологій ДН у Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти (ЦППО) ще з 2002 року було розпочато цілеспрямовану підготовку організаторів (менеджерів) ДН різних рівнів. Такий крок був зумовлений необхідністю підтримки процесів упровадження ДН в освітню діяльність обласних інститутів ППО та формування регіональних і місцевих систем дистанційного підвищення кваліфікації педагогічних працівників (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка підготовки спеціалістів з ДН в УМО за роками та категоріями

Усього за десять років (2002-2012) в Університеті менеджменту освіти (УМО) пройшли підготовку та підвищили кваліфікацію за програмами «організатор (менеджер) ДН» — 16 груп (235 осіб) [1]; «Куратори-тьютори навчальних груп» — 3 групи (47 осіб); «викладачі-тьютори ДН» — 7 груп (172 особи).

Підготовка кураторів-тьюторів навчальних груп та викладачів-тьюторів дистанційного навчання різних рівнів (обласні інститути ППО, ВНЗ I-II р.а. та ВНЗ III-IV р.а.) була розпочата лише у 2010 році. Необхідність їх підготовки зумовлена активним застосування технологій дистанційного навчання в навчальному процесі ВНЗ різних рівнів.

Для їх підготовки було застосовано нову організаційну структуру очно-дистанційного підвищення кваліфікації (рис. 2), яка передбачала: більш тривалий I етап (організаційно-настановну сесію) – 2 тижні; II етап (керовану самостійну роботу) – 5,5 місяців та відносно короткий III етап (залікову сесію) – 3 дні.

Рис. 2. Структура очно-дистанційного підвищення кваліфікації спеціалістів із ДН

Для якісного планування та організації підготовки фахівців у сфері ДН було розроблено комплекти навчальної документації, що відповідає вимогам ECTS, а саме [3]:

1. Навчальний план підвищення кваліфікації _____ (категорія) за очно-дистанційною формою та кредитно-модульною системою організації навчального процесу.
2. Навчально-тематичні плани на кожний етап підвищення кваліфікації.
3. Індивідуальні плани підвищення кваліфікації слухача – за кількістю слухачів у групі.
4. Таблиці результатів зовнішнього незалежного контролю (тестування) – за видами контролю.
5. Залікова відомість – результати диференційованого заліку.
6. Протокол засідання комісії із захисту випускних робіт слухачів.
7. Відомість обліку успішності підвищення кваліфікації слухачами – завершуючий документ.
8. Комплект білетів для диференційованого заліку.

Оновлена структура навчального та навчально-тематичних планів, яка включає три види підготовки слухачів (соціогуманітарний, професійно-орієнтований, фаховий) та вибіркочу частину, була апробована в реальному навчальному процесі у рамках виконання науково-дослідної роботи «Теорія і

методика підготовки керівного та викладацького персоналу в системі дистанційної післядипломної освіти».

Для забезпечення якісної підготовки спеціалістів із ДН застосовувалося відповідне інформаційне та комунікаційне забезпечення, в тому числі здійснювалося:

- формування внутрішнього та зовнішнього інформаційно-освітнього середовища УМО (рис. 3, 4);
- формування персональних веб-середовищ навчальних груп слухачів на базі веб-класу «ХПІ» (рис. 5);
- створення консультативного пункту на базі комп'ютерного класу кафедри дистанційної освіти [4].

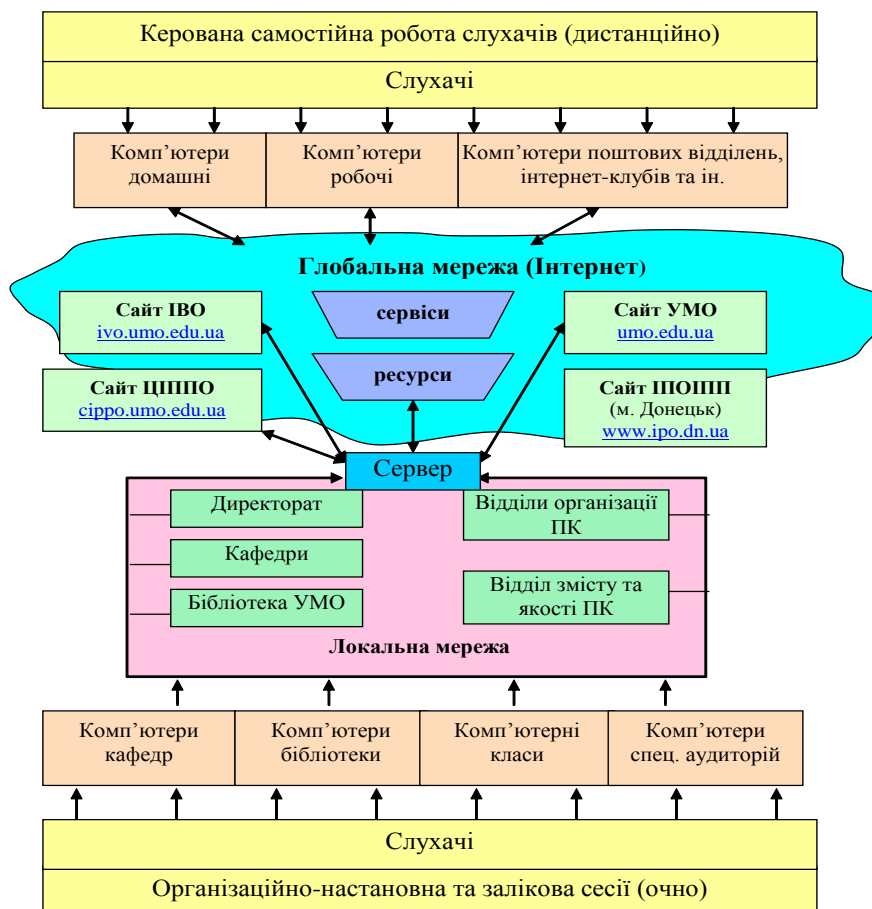

Рис. 3. Схема інформаційно-освітнього середовища підвищення кваліфікації слухачів УМО

Рис. 4. Структура інформаційно-освітнього середовища системи підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників освіти

Рис. 5. Веб-середовища навчальних груп слухачів на базі веб-класу «ХПІ»

Динаміка підготовки спеціалістів з ДН в УМО за роками та категоріями представлена на рис. 1. Досвід підготовки спеціалістів з ДН для ВНЗ свідчить про необхідність продовжувати роботу в цьому напрямі.

Висновки. Підводячи підсумки, можна стверджувати, що в Університеті менеджменту освіти створено сприятливі умови та науково-методичну базу для підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у галузі дистанційного навчання. Розроблено методичне, дидактичне та комунікаційне забезпечення щодо організації, змісту та керування самостійною роботою слухачів на всіх етапах підвищення кваліфікації, яка є важливою й обов'язковою формою організації навчання в процесі підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти [6].

Водночас існують проблеми, які стосуються необхідності поліпшення методичного та дидактичного забезпечення, особливо на дистанційному етапі підвищення кваліфікації. Їх вирішення можливе завдяки розвитку відповідних методик та формуванню якісних інформаційно-освітніх середовищ ВНЗ [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антощук С. В. Підготовка менеджерів дистанційного навчання для післядипломної педагогічної освіти: стан і перспективи / С. В. Антощук // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць / Ун-т менеджменту освіти НАПН України; гол. ред. В. В. Олійник. – К., 2011. – Вип. 2 (15). – С. 9-16.

2. Гравіт В. О., Пойда С. А. Організаційно-методичні засади впровадження дистанційного навчання у інститутах ППО (на прикладі Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників) / В. О. Гравіт, С. А. Пойда // Електронні ресурси та технології: створення, використання, доступ : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Вінниця, 10-17 травня 2011 р.). – К. : Кондор, 2011. – С. 75-81.

3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу в підвищенні кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти: результати педагогічного експерименту 2009-2010 рр. / В. В. Олійник, В. О. Гравіт, Л.Л.Ляхоцька [та ін.]; Ун-т менедж. освіти НАПН України. – К., 2011. – 48 с.

4. Науково-методичні засади кредитно-модульної організації навчального процесу при підвищенні кваліфікації керівних кадрів за очно-дистанційною формою навчання : навч. посіб. / В. В. Олійник, В. О. Гравіт, Л. Л. Ляхоцька [та ін.]; Ун-т менедж. освіти НАПН України. – К., 2011. – 323 с.

5. Олійник В. В., Гравіт В. О. Проблеми модернізації освітньої діяльності у вищих навчальних закладах післядипломної педагогічної освіти / В.В.Олійник, В. О. Гравіт // Післядипломна освіта в Україні. – 2012. – №1 (20). – С. 15-17.

6. Олійник В. В., Гравіт В. О., Ляхоцька Л. Л. Самостійна робота слухачів у процесі підвищення кваліфікації : наук.-метод. матеріали / В. В. Олійник, В.О.Гравіт, Л. Л. Ляхоцька; Ун-т менеджменту освіти НАПН України. – К., 2010. – 44 с.

Дата надходження до редакції: 15.11.2012 р.